

47. Příslovce

Příslovce jsou slova neohebná, označují bližší okolnosti dějů a vlastnosti.

(patří ke slovesu nebo příd. jm. – velice ⁶chválil, ⁶velice krásný)

1. Příslovce:	místa	kde? kam? ...	(všude, tam)
	času	kdy? ...	(včera, někdy)
	způsobu	jak? ...	(vesele, hezky)
	míry	jak hodně? ...	(dosti, velice)
	příčiny	proč? ...	(proto, proč)

2. Většina příslovců se tvoří z **příd. jmen** -e, -ě, -o, -y
rychlý – rychle (smutně, dlouho, česky)
nebo ustrnutím pádu **podst. jmen**

¹nové ⁶kolo – ¹šel ⁶kolem (7.p.), ¹bílá ⁶zima – ¹je ⁶mu ⁶zima (1.p.)

48. Příslovčenné spřežky, spojovník

Příslovčenné spřežky vznikly spojením

předložky	s podst. jm.	(hora – nahoru)
	s příd. jm.	(daleký – zdaleka)
	se zájm.	(ten – přítom)
	s příslovcem	(dnes – dodnes)

Píšeme je dohromady, můžeme je nahradit jiným příslovcem.

Stěžoval si ⁷na (svůj) ¹hlas. × Mluv ⁶nahlas. (hlasitě)

Šel ⁷na (vysokou) ¹horu. × Dej to ⁶nahoru. (dolů)

zprava, zleva, zcela, nazpět, bez toho, s hora, s těží, nalevo, nazpamět', zpočátku i z počátku, například i na příklad, nazeleno i na zeleno, zjara i z jara

(9. ročník)

Spojovník vyjadřuje vztah souřadnosti (stejně důležitosti).

Otýlie Sklenářová-Malá, Praha-východ, ping-pong, kuchař-číšník (povolání) × chemik analytik (bližší určení)

První část -sko -cko -ně -ově + spojovník:

- labsko-oderský (z příd. jmen *labský, oderský*)
- vysokoškolský (z příd. a podst. jm. *vysoká škola*)

49. Stupňování příslovců

1. stupeň	(skromně)
2. stupeň	-ěji, -ěji, -e, -o (skromněji, kratčeji, výše i výš)
3. stupeň	nej- + 2.stupeň (nejskromněji)

Příslovce je možné stupňovat také opisem (velmi pěkně, neobyčejně pěkně) nebo zdrobnělymi příslovci (blízko–blizoučko, krátce–kratince).

Nepravdělně: špatně – hůře i hůř   zle – hůře i hůř
dobře – lépe i líp   málo – méně
brzy – dříve i dřív   mnoho – více i víc

50. Předložky

Předložky mají podobný význam jako příslovce (označují různé bližší okolnosti), ale jen ve spojení se **jmény** (= předložková vazba).

nad černými lesy
nad lesy (předl. vazba)

- kromě + 2. p. (kromě Prahy)
mimo + 4. p. (mimo Prahu)
- se, ze, ve, ke, (ku) pro snazší výslovnost
- Neslabičné s, z, v, k zpravidla nepíšeme na konci řádku.
- Pravopis: skrz, zpod, vůči, navzdory, přes, kvůli

51. Spojky, částice, citoslovce

Spojky spojují větné členy nebo věty. Nejsou větnými členy.

- Spojky **podřadící** (připojují VV)   že, protože, přestože, třebaže, jestliže, -li, zdali, jelikož, aby, kdyby, když, i když, až, než, ač, ačkoli, jakmile, ...